

دکتر سید موسی صمیمی

Dr. Said Musa Samimy

جون سال ۲۰۱۵

- دگرگونی استراتژی ریاض از نفوذ خزنده به مداخله نظامی
- "توفان قاطع"، تبارز حزم اندیشی ملک سلمان در خاور میانه –
۱. پیش گفتار: جنگنده های عربستان سعودی بر فراز صنعا
 ۲. عربستان سعودی در جنبه گروه تصلبی سلمان، حریر پوش تازه دم
 - ۱,۲. ملک سلمان، با "صبر ایوبی" در انتظار حکم روایی "ارثی شاهی"
 - ۲,۲. توجیه دینی پرسش زای حکم روایی ملک سلمان
 - ۳,۲. پادشاهی ارثی تمامیت گرای آل سعود
 - ۴,۲. انحصار طلبی ملک سلمان با "شاهزاده های خاصه"
 ۳. ملک سلمان با تلاش "برد به هر قیمت" در خاور میانه
 - ۱,۲. استراتژی دو بعدی ریاض با ضابطه های مذهبی و تاریخی
 - ۲,۲. جنگ نیابتی ملک سلمان به مثابه میراث خوار "امپراتوری عرب"
 ۴. یمن در بند مبارزات چند لایه ی سیاسی و فرقه ی
 - ۱,۴. یمن، سرزمین افسانه ی در درازی تاریخ
 - ۲,۴. فرقه زیدیه به مثابه نیروی کلیدی در کارزار سیاسی یمن
 - ۳,۴. راه پر پیچ و خم مبارزات سیاسی معاصر در یمن
 ۵. استراتژی تعرضی ریاض در گرداب پیمان کاران نا متجانس
 ۶. پس گفتار: ملک سلمان، قافله سالار کاروان "امپراتوری عربی ریاض محور"
 ۷. رویکردها

بخش چهارم

۵. استراتژی تعرضی ریاض در گرداب پیمان کاران نا متجانس

۵,۱. استراتژی متکی بر درآمد سرشار نفت و بودجه گزاف نظامی

اقتصاد عربستان سعودی بر درآمد نفت استوار بوده و حکومت آن کشور در توزیع درآمد نفتی و رهبری اقتصاد ملی آن کشور نقش کلیدی دارد. با داشتن ۱۶ درصد ذخایر منابع نفتی جهان، ۹۰ درصد صادرات آن کشور را نفت تشکیل داده و هم چنان ۸۰ درصد بودجه دولت از درآمد نفتی تامین می شود. (۳۶)

ریاض نظر به سهم بزرگ در صادرات نفت جهان، در سازمان اوپک - opec - نقش کلیدی داشته و هیچ تصمیمی در مورد حجم صادرات نفت در این سازمان بدون موافقت عربستان سعودی پیاده شده نه می تواند. در عین حال نظر به سهم بزرگ درآمد نفت در محصول ناخالص اجتماعی، اقتصاد عربستان سعودی در کوتاه مدت دستخوش نوسانات قیمت نفت در بازارهای جهانی بوده و در دراز مدت، اقتصاد مصرفی این کشور بسیار ضربه پذیر می باشد. در سال ۲۰۱۴ برای نخستین بار نظر به کاهش قیمت نفت، عربستان سعودی با کسر بودجه مواجه گردید. با در نظر داشت تناسب درآمد نفت و حجم بودجه، قیمت نفت بشکه در بازارهای جهانی بایست دست کم یکصد دلار امریکایی باشد. در غیر آن دشواریهای ناشی از آن بر اوضاع اقتصادی و اجتماعی آن کشور تاثیرات ناگوار دارد. جامعه عربستان نظر به سیاستهای اقتصادی با کاستیهای بزرگ نظری و عملی، باشندگان آن کشور را با گرفتن "معاش مستمری" عادت داده، در نتیجه گویا "مفت خور" ساخته است. البته سهم قشرهای بالایی منسوب به آل سعود و اخلاف این عبدالله به مراتب بیشتر از سهم "اعراب درجه دو"، یا اعراب بدون وابستگی به خاندان شاهی می باشد. پارانه های مختلف که برای جلب رضایت باشندگان "درجه دوم" تادیه می شود، به نوبت خود برای تطمیع اقشار وسیع عملی گردیده، ریاض تلاش می کند تا از این طریق "وفا داری رعیت" را بخرد. به این ترتیب ساختار اجتماعی آن کشور بر پایه های "حامی پروری" و "حامی پذیری" لرزان اقتصادی متکی به دولت استوار می باشد.

با محصول ناخالص اجتماعی درون مرزی (به توان خرید) ۱,۶ تریلیون دالر امریکایی، عربستان پانزدهمین کشور بزرگ جهان خوانده می شود. از جمله ۲۷ میلیون جمعیت آن کشور، شش میلیون آن اتباع کشورهای خارجی می باشند. به این اساس ۸۰ درصد کارگران کشور خارجی اند. با در نظر داشت فقدان تحصیلات و نداشتن فهم تکنیکی خود اهالی کشور، عربستان به کارگران خارجی اشد ضرورت دارد.

با وجود نوسان های قیمت در بازار نفت جهانی، درآمد روزانه عربستان از درک نفت بالغ به یک میلیارد دلار امریکایی گردیده و به این ترتیب درآمد سالانه ریاض دست کم 350 میلیارد دلار می باشد. (37) ذخایر ارزی عربستان سعودی به بیشتر از ۷۵۰ میلیارد دلار امریکایی بالغ می گردد. (۳۸) با وجود ساختار اقتصادی ضربه پذیر، ریاض هم در راستای سرکوب نارضایتی های درون مرزی و هم در نقش ژاندارم در منطقه بر نیروی نظامی تکیه می زند. منابع سرشار نفتی این امکان را برای ریاض خلق کرده است که با بودجه عظیم نظامی به بزرگترین انبار جنگ افزار در منطقه مبدل گردد.

عربستان سعودی با سومین هزینه بزرگ نظامی در جهان

نظر به ارقام سپیری (Stockholm International Peace Research Institute) نهاد معتبر مطالعات جنگ افزار ها در سوئد، هزینه نظامی جهان در سال ۲۰۱۴ بر ۱،۸ تریلیون دلار امریکایی بالغ می گردید. (۳۹) در این رقم، طوری که در جدول دیده می شود، سهم عربستان سعودی بسیار چشمگیر است.

حجم بودجه نظامی نخستین چهار کشور مهم و سهم آنها در محصول ناخالص اجتماعی در سال ۲۰۱۴

شماره	اسم کشور	هزینه نظامی به میلیارد دلار امریکایی	سهم هزینه نظامی در صد محصول ناخالص اجتماعی
	تمام جهان	۱،۷۷ (تریلیون)	۲،۳
۱	ایالات متحد امریکا	۵۸۱	۳،۳۴
۲	چین	۱۲۹،۴	۱،۲۵
۳	عربستان سعودی	۸۰،۸	۱۰،۷۴
۴	روسیه	۷۰	۲،۷۷

روی کرد: (۴۰)

هزینه نظامی جهان در سال ۲۰۱۴ نظر به سال ۲۰۱۳ بیانگر کاهش ۸،۰ درصدی باشد. نخستین چهار کشور جهان با زیادترین هزینه نظامی عبارت می باشند از ایالات متحده امریکا، چین، عربستان سعودی و روسیه. در حالی که هزینه نظامی واشنگتن نظر به سال ۲۰۱۳ در سال ۲۰۱۴ در حدود ۶،۵ درصد کاهش یافته است، بودجه نظامی سه کشور دیگر چشمگیر افزایش یافته است. در این جا ما با ۱۷ درصد شاهد زیادترین افزایش در عربستان سعودی می باشیم. این رقم در بین ۱۵ کشور ی که زیادترین هزینه نظامی دارند، در تاریخ بی ساقه می باشد.

طور ی که در جدول مشاهده می گردد، عربستان سعودی با ۸۰،۸ میلیارد دلار امریکایی هزینه نظامی در سال ۲۰۱۴، پس از ایالات محده امریکا و چین، دو ابر قدرت جهان معاصر در مقام سوم قرار می گیرد. البته این بودجه هنگفت نظامی تنها برای سرکوب کردن اعتراضات درون مرزی نبوده، بلکه به نفوذ وهابیت و سرکوبی خیزش های دموکراتیک در منطقه به مثابه پشتیبان نظامی تلقی می گردد. در نتیجه ازاین طریق نقش ژاندارم ریاض در منطقه روشن میگردد.

عربستان سعودی سومین نیروی بزرگ نظامی در منطقه

قوای نظامی عربستان که بر دو صد هزار نفر بالغ می گردد (۴۱)، متشکل از این واحد های نظامی و امنیتی می باشد:

- پیاده نظام
- قوای هوایی
- قوای دریایی
- قوای دافع هوا
- گارد ملی

قوای نظامی عربستان با بهترین و تازه ترین تجهیزات آراسته بوده و از جمله قوای هوایی این کشور با این جنگنده ها مدرن مجهز می باشد:

Eurofighter Typhoons, Tornado IDS, F-15 Eagle, F-15E Strike Eagle

عربستان هم چنان از نیرو های مجهز با وسایل تعرضی دریایی برخوردار بوده، خاک آن کشور با مدرن ترین ابزار رادار و دید بانی مجهز بوده، و در اخیر قوای نظامی ریاض دارای موشک های های دونگ فینگ - dongfeng - و الوطن با برد چند صد کیلومتر تا بیش از هزار کیلومتر می باشد. (۴۲)

پس از این دید کلی بر حجم هزینه نظامی و سهم آن در محصول ناخالص اجتماعی، پرسشی در مورد توانمندی نظامی عربستان در مقایسه به کشور های مهم در خاور میانه به میان می آید. در این مورد جریده بزنس انسایدر - Business Insider - در بریتانیای کبیر به نتایج جالبی دست می یابد. نظر به مطالعات این جریده، عربستان سعودی پس از اسرائیل و ترکیه از نگاه توانمندی نیروی نظامی در منطقه مقام سوم را اتخاذ می نماید.

در حالی که اسرائیل با بودجه ۱۵ میلیارد دلار امریکایی و ۳۸۷۰ تانک و ۶۸۰ هوا پیمای جنگی دارای مقام اول و ترکیه با بودجه ۱۶،۱ میلیارد دلار دارای مقام دوم و عربستان سعودی با بودجه نظامی بیشتر از ۸۰ میلیارد دلار و داشتن ۱۰۹۵ تانک و ۶۵۲ هواپیمای جنگی، دارای مقام سوم می باشد. (۴۳)

پس از عربستان، خلاف توقع، امارات متحده عربی با ۱۴،۴ میلیارد بودجه نظامی، ۵۴۵ تانک و ۴۴۴ هواپیمای جنگی در ردیف چهارم قرار می گیرد.. حالا قابل توجه است که ایران با تمام تبلیغات و گزارش های متواتر در مورد آزمایش های موشکی دارای مقام پنجم در منطقه می باشد.

به نظر کارشناسان نظامی، در خاورمیانه عربستان سعودی پس از اسرائیل با مدرن ترین جنگ افزار ها مجهز می باشد. از جمله قوای نظامی ریاض توان نفت گیری هوا پیمای ها را در هوا دارا می باشند. به گفته پاتریک میگاهان - Patrick Megahan - ، کارشناس اندیشکده "Project Foundation of Defense of Democracies' Military Edge"، گارد ملی عربستان که حفظ امنیت درون مرزی را بر دوش دارد، یکی از بهترین و مجهز ترین نیروهای امنیتی در منطقه می باشد. (۴۴)

نظر به حدس اولی های نونن و سیمون هندرسن - Olli Heinonen and Simon Henderson - از اندیشکده واشنگتن The Washington Institute ، عربستان سعودی به شکل بسیار پنهان با پاکستان همکاری نظامی در بخش برنامه های هسته پی داشته و موشک های ریاض با برد بیشتر از هزار کیلومتر می توانند با کلاک های اتمی پاکستان مجهز شوند. (۴۵)